Tenging við aðalnámskrá við lok 10. bekkjar

„Örugg heima“

Íslenska

Talað mál, hlustun og áhorf

Að nemendur geti:

- nýtt aðferðir sem þeir hafa lært til að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum, tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þeim miðil sem hentar,
- hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar í töluðu máli til fróðleiks og skemmtunar, einnig notið myndefnis, upplestrar, leikins efnis og tónlistar og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni,
- nýtt sér fjölmiðla, svo sem útvarp, sjónvarp, kvikmyndir og rafrænt efni og tekið afstöðu til þess sem þar er birt,
- átt góð samskipti þar sem gætt er að máli, hlustun, tillitssemi, virðingu og kurteisi.

Ritun

- beitt skipulegum vinnubrögðum við ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar,
- tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim í rituðu máli, samið texta frá eigin brjósti og verið óhræddir við að beita ríkulegu tungutaki í skapandi ritun.

Þverfagleg vinna:

Á íslensku snýst þverfagleg vinna í lífi nemenda um þróun og hæfni þeirra til að tjá sig skriflega og munnlega. Í íslensku ber að efla rökhugsun og gagnrýna hugsun nemenda sem og skapandi hugsun og lausnaleit. Þeir eiga að þjálfast í að rökræða og rökstyðja mál sitt í ræðu og riti. Mikilvægt er að nemendur læri að ígrunda eigin hugsanir og geri sér grein fyrir hvaða áhrif tilfinningar hafa á hugsanagang þeirra, heilbrigða dómgreind og hæfileika til þess að bregðast við nýjum aðstæðum.

Slík vinna gefur nemendum tækifæri til að geta tjáð eigin tilfinningar, hugsanir og reynslu sem er mikilvægt til að vera góður í samskiptum og að geta tekið þátt í samfélagi. Í gagnrýninni vinnu með texta og tjáningu æfa nemendur hæfni til að vera gagnrýnir í hugsun og læra að höndla skoðanaskipti með ígrundun, samræðum og umræðu.

Samfélagsgreinar

Í samfélagsgreinum þurfa nemendur að velta fyrir sér þörf fólks fyrir að vera það sjálft og tilheyra samfélagi. Einnig er þeim greinum ætlað að efla skilning nemenda á ákveðnum grundvallargæðum mannlegs lífs og skiptingu þeirra. Með því að útskýra hvernig þessi gæði leiða til þekkingar á margvíslegum skyldum, réttindum og gildum, sem eru órofa hluti af félagslegum og siðferðilegum veruleika okkar. Dæmi um slík gæði eru réttlæti, þekking, frelsi, vinátta, virðing og ábyrgð.

Reynsluheimur
Hæfniviðmið fyrir 10. bekk.
Að nemendur geti:

- sýnt fram á skilning á mikilvægi þess að bera virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, fyrir mannréttindum, félagslegu réttlæti, jöfnuði og helgi mannlegs lífs,
- aflað sér, hagnýtt, ígrundað og metið upplýsingar um menningar- og samfélags-málefni, sem birtast í munnlegum flutningi, samræðum, texta og myndrænum búningi,

- útskýrt margbreytileika trúarbragða og lífsviðhorfa og greint áhrif þeirra á líf einstaklinga, hópa og samfélaga,
- fengist við og greint viðfangsefni sem snerta trú, lífsviðhorf og siðferði og tengjast spurningum um merkingu og tilgang lífsins,
- gert sér grein fyrir hlutverki og margbreytileika fjölskyldna og gagnkvæmum áhrifum innan hennar á mismunandi tímum og menningarsvæðum.

Hugarheimur
Hæfniviðmið fyrir 10. bekk.
Að nemendur geti:

- rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats, sem mikilvægs þáttar í heilbrigði sjálfsvitund,
- beitt hugtökunum kyn, kynhneigð og kynhlutverk og útskýrt hvaða hlutverki þau þjóna í kyngervi einstaklinga og sjálfsmynd,
- gert sér grein fyrir eigin styrkleikum og veikleikum og tekið ákvarðanir á grunni þeirrar sjálfsþekkingar,
- lýst margbreytileika tilfinninga og bent á víxlverkun tilfinninga, hugsunar, hegðunar og samskipta,
- sýnt styrk til að bera ábyrgð á eigin lífi, lífsháttum og heilbrigði,
- greint jákvætt og neikvætt áreiti og staðist þrýsting, sem stefnir heilsu og velferð fólks í voða.

Félagsheimur
Hæfniviðmið fyrir 10. bekk.
Að nemendur geti:

- útskýrt með dæmum margbreytileika mannlífsins og ólíkan bakgrunn fólks, borið virðingu fyrir frelsi fólks til mismunandi trúar, lífsgilda, fjölbreytileika, skoðana og lífshátta,

- rökrætt stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat, sýnt ábyrgð í samskiptum, umgengni og lífsháttum, m.a. með vísan til réttinda samkvæmt alþjóðasáttmálum,
- rökrætt gildi jafnréttis og mannréttinda á öllum sviðum samfélagsins og þekkt almenn ákvæði um mannréttindi,
- sinnt velferð og hag samferðafólks síns.

Skólaíþróttir

Félagslegir þættir

- rökrætt kynheilbrigði, kyn- og staðalímyndir, afleiðingar eineltis og tekið virka afstöðu gegn ofbeldi.